

Nr 242.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppskov med amorteringar å lån från fiskerilånefonden; given Stockholms slott den 3 maj 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 maj 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, uppkommen fråga angående uppskov med amorteringar å lån från fiskerilånefonden och anför därvid följande:

Gällande bestämmelser för lån från fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden), vilken inrättades år 1891, återfinnas i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) med däri genom kungörelserna nr 359/1921, 130/1928, 298/1930, 112/1932 och 627/1937 gjorda ändringar. Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer för sådana båtar, fiskredskap eller för fisktransport avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre inrättningar eller för anläggande av smärre

inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter eller för utförande av fiskodling. Hushållningssällskap eller landsting, som önskar erhålla statslån för utlämnande av ifrågavarande lån till fiskare, må därom göra skriftlig ansökan för Göteborgs och Bohus län hos länsstyrelsen i länet och för rikets övriga län hos lantbruksstyrelsen. Länsstyrelsen och lantbruksstyrelsen äga att, efter prövning av sålunda gjorda framställningar, inom av Kungl. Maj:t bestämt belopp bevilja hushållningssällskap eller landsting statslån. Dylikt lån må innehavas amorteringsfritt under två år från lyftningsdagen. Därefter skall lånet återbetalas inom högst tio år med lika kapitalbelopp varje år jämte upplupen ränta. Räntefrihet åtnjutes likaledes under två år från lyftningsdagen, varefter lånet skall förräntas med 3 procent om året. Därest förfallet kapitalbelopp icke inom föreskriven tid inbetalas, skall å det förfallna beloppet erläggas dröjsmålsränta enligt de grunder, som kunna varda i särskild ordning bestämda. Motsvarande bestämmelser skola gälla för lån, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting till de enskilda låntagarna. Lån, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting, får utgöra högst 25,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 25 april 1940 överlämnad framställning har fiskeriintendenten i västerhavets distrikt, fil. dr Nils Rosén under erinran om rådande svårigheter för fisket inom västerhavets fiskerintendentensdistrikt framställt förslag om uppskov i vissa fall med amortering av lån från fiskerilånefonden.

Lantbruksstyrelsen har i sin skrivelse anfört i huvudsak följande.

På grund av den långa isvintern ha fiskarena på landets västra och södra kust under innevarande år tvingats till överksamhet under en tid av mer än 1 à 2 månader. Även på andra delar av kusten har isen hindrat fisket under en betydligt längre tid än under mera normala vintrar. Detsamma gäller beträffande fisket i insjöarna. När sedan isen släppt sitt tag, ha de kriget åtföljande mineringarna i stora delar av de svenska fiskeområdena för obestämmd tid framåt praktiskt taget fullständigt lamslagit fisket. Detta gäller särskilt västkusten men delvis även sydkusten.

Det torde vara uppenbart, att dessa förhållanden i hög grad undergrävt fiskarens ekonomiska ställning. Det är ej nog med att fiskarena under ett sådant långt uppehåll i fisket icke förtjäna något till sitt och de sinas livsuppehälle, utan det blir ej heller några förtjänster till amortering av skulderna på de dyrbara båtarna och redskapen.

Många fiskare ha emellertid större eller mindre lån ur fiskerilånefonden och staten har här en möjlighet att utan stor uppoffring komma de fiskare till hjälp, som genom nämnda förhållanden kommit i en prekär ekonomisk situation. Detta skulle kunna ske genom att lämna visst anstånd med amortering å nämnda lån. En sådan åtgärd ligger så mycket närmare till hands som det finnes starka skäl befara att många fiskare bliva urståndsatta att fullgöra de amorteringar, som kanske redan förfallit eller under en nära förestående tid komma att förfalla.

Låneförmedlarna torde redan nu ha vissa möjligheter att lämna låntagare uppskov med inbetalning av amorteringarna utan att själva erhålla motsvarande uppskov gentemot statsverket. Särskilt Göteborgs och Bohus läns landsting har i ganska stor utsträckning tillämpat ett sådant förfaringsätt.

Man har emellertid stor anledning antaga, att behovet av dylika uppskov blir så stort, att låneförmedlarna icke kunna tillgodose detta behov utan att erhålla motsvarande uppskov med sina egna inbetalningar.

Lantbruksstyrelsen har med anledning härav föreslagit, att förmedlarna av lån från fiskerilånefonden måtte beredas möjlighet att erhålla uppskov med sina inbetalningar i fall, där detta befundes erforderligt för att lämna innehavare av låneunderstöd lindring i amorteringsskyldigheten. Styrelsen har härvid erinrat att dylika åtgärder tidigare vidtagits i annat sammanhang beträffande lån från fiskerilånefonden. Sålunda medgav på Kungl. Maj:ts förslag 1934 års riksdag (prop. nr 228, r. skr. nr 184), att uppskov finge beviljas med erläggande av amorteringar å lån från fiskerilånefonden. Jämlikt den av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelsen i ämnet den 18 maj 1934 (nr 149) kunde hushållningssällskap eller landsting, som åtnjöte lån från fonden, efter prövning av omständigheterna i det särskilda fallet, av den myndighet, som beviljat lånet, på ansökan medgivas uppskov, längst för tiden till och med ett och ett halvt år efter amorteringstidens utgång, med erläggande helt eller delvis av sådan amortering å lånet, som förfallit eller förföll till betalning under tiden från och med den 1 januari 1934 till och med den 30 juni 1935, under förutsättning att innehavare av låneunderstöd från samma lån medgåves enahanda lindring för motsvarande belopp i de för understödets tillgodonjutande bestämda villkoren. Det visade sig likväl icke erforderligt att taga i anspråk den av statsmakterna sålunda beslutade anordningen.

I fråga om den närmare utformningen av de föreslagna åtgärderna har lantbruksstyrelsen ansett samma anordning böra vidtagas som år 1934. Sålunda skulle hjälpåtgärden endast avse anstånd med amortering, under det att ränta borde erläggas i vanlig ordning. Anstånd skulle icke lämnas generellt utan efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall. Uppskov syntes böra lämnas helt eller delvis med amorteringar, som förfallit eller förfölle under tiden 1 januari 1940—30 juni 1941, och utsträckas att gälla ett och ett halvt år efter utgången av den eljest bestämda amorteringstiden. Anstånd med amorteringarna syntes lämpligen böra efter ansökan av låneförmedlare beviljas av den myndighet, som beviljat lånen, under villkor att låneförmedlaren i sin tur lämnade låntagare motsvarande lättnad.

Det föreliggande förslaget om en tillfällig lindring i vissa fall av lånevillkoren för fiskerilån synes vara väl motiverat med hänsyn till det ekonomiska läge, vari en stor del av fiskarbefolkningen befinner sig till följd av den avspärrning av fiskevattnen, vilken föranletts av osedvanliga klimatförhållanden ävensom av exceptionella internationella förhållanden. Även i fråga om den närmare utformningen av hjälpåtgärden kan jag ansluta mig till lantbruksstyrelsens förslag.

Därest den vidare utvecklingen på fiskerinäringens område skulle giva anledning därtill, torde sedermera böra övervägas, om och på vad sätt den nu föreslagna temporära lindringen i återbetalningen av lån från fiskerilånefonden bör medföra verkningar av mera bestående art beträffande löpande lån.

*Departements-
chefen.*

I sådant fall synes bland annat böra komma under bedömande frågan huruvida en förlängning av amorteringstiden bör komma till stånd jämte en sådan jämkning av lånevillkoren i övrigt, att den årliga summan av ränta och amortering icke blir nämnvärt större än som kunnat beräknas vid lånets tagande.

För den nu föreslagna anordningens genomförande erfordras riksdagens samtycke. Sedan riksdagen beslutat i frågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

Proposition i ämnet läser jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att uppskov med erläggande av amorteringar å lån från fiskerilånefonden må kunna beviljas i huvudsaklig överensstämmelse med av mig tillstyrkt förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Folke Ericson.